

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta)

2014. gada 13. martā*

Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa — Jurisdikcija civillietās un komercietās — Regula (EK) Nr. 44/2001 — Īpašā jurisdikcija — 5. panta 1. un 3. punkts — Prasība sakarā ar civiltiesisku atbildību — Līgumisks vai delikta raksturs

Lieta C-548/12

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Landgericht Krefeld* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2012. gada 27. septembrī un kas Tiesā reģistrēts 2012. gada 30. novembrī, tiesvedībā

Marc Brogitter

pret

Fabrication de Montres Normandes EURL,

Karsten Fräßdorf.

TIESA (septītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. L. da Krušs Vilasa [*J. L. da Cruz Vilaça*], tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] (referents) un A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*],

ģenerāladvokāts N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

sekretāre A. Impellicēri [*A. Impellizzeri*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2013. gada 28. novembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *M. Brogitter, Rechtsanwalt*, kas pārstāv pats sevi,
- *Fabrication de Montres Normandes EURL* un *K. Fräßdorf* vārdā – *A. Mansouri, Rechtsanwalt*,
- Portugāles valdības vārdā – *L. Inez Fernandes* un *S. Nunes de Almeida*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *W. Bogensberger* un *A.-M. Rouchaud-Joët*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

* Tiesvedības valoda – vācu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 5. panta 1. punktu Padomes 2000. gada 22. decembra Regulā (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.).
- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *M. Brogsitter*, kurš dzīvo Kempenē [*Kempen*] (Vācija), un *Fabrication de Montres Normandes EURL* (turpmāk tekstā – “*Fabrication de Montres Normandes*”), sabiedrību, kas reģistrēta Brionā [*Brionne*] (Francija), kā arī *K. Fräβdorf*, kurš dzīvo Neišatelē [*Neuchâtel*] (Šveice), par prasībām, kuras *M. Brogsitter* dažādiem mērķiem cēlis sakarā ar kaitējumu, kas esot radies tādu darbību dēļ, kuras ir uzskatāmas par negodīgu konkurenci.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 Regulas Nr. 44/2001 1. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Šo regulu piemēro civillietās un komercietās neatkarīgi no tiesas būtības. Tā neattiecas jo īpaši uz nodokļu, muitas vai administratīvajām lietām.”

- 4 Regulas Nr. 44/2001 2. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Saskaņā ar šo regulu personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, neatkarīgi no viņu pilsonības var iesūdzēt attiecīgās dalībvalsts tiesā.”

- 5 Regulas Nr. 44/2001 5. pantā ir paredzēts:

“Personu, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, citā dalībvalstī var iesūdzēt:

- 1) a) lietās, kas attiecas uz līgumiem – attiecīgās saistības izpildes vietas tiesās;
- b) šā noteikuma mērķiem un ja vien nepastāv citāda vienošanās, attiecīgās saistības izpildes vieta ir:
 - preču iegādes gadījumā – vieta dalībvalstī, kur saskaņā ar līgumu preces tika piegādātas vai bija jāpiegādā,
 - pakalpojumu sniegšanas gadījumā – vieta dalībvalstī, kurā saskaņā ar līgumu pakalpojums tika sniegts vai bija jāsniedz;
- c) ja nepiemēro b) apakšpunktu, tad piemēro a) apakšpunktu;

[..]

- 3) lietās, kas attiecas uz neatļautu darbību vai kvazideliktu – tās vietas tiesās, kur iestājies vai var iestāties notikums, kas rada kaitējumu;

[..].”

Tiesvedība pamatlietā un prejudiciālais jautājums

- 6 No lēmuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu izriet, ka *M. Brogsitter* tirgo augstvērtīgus pulksteņus. 2005. gadā viņš ar pulksteņmeistaru *K. Fräβdorf*, kurš tobrīd dzīvoja Francijā, noslēdza līgumu, uz kura pamata šis pēdējais minētais apņēmas izstrādāt augstvērtīgu pulksteņu mehānismus, kuri ar *M. Brogsitter* vārdu bija sērijveidā jālaiž tirgū. *K. Fräβdorf* savu darbību veica sabiedrībā *Fabrication de Montres Normandes*, kurā viņš bija vienīgais dalībnieks un vadītājs. No 2010. gada *K. Fräβdorf* dzīvo Šveicē.
- 7 *M. Brogsitter* bija uzņēmies visas finansiālās izmaksas saistībā ar divu pulksteņu mehānismu, kuri ir šā līguma priekšmets, konstruēšanu.
- 8 Papildus ar šim diviem pulksteņu mehānismiem saistītajiem darbiem *M. Fräβdorf* un *Fabrication de Montres Normandes* paralēli citiem pulksteņu mehānismiem bija izstrādājuši arī ietvarus un ciparnīcas, ko tie savā vārdā prezentēja 2009. gada aprīlī un maijā starptautiskajā izstādē Bāzelē (Šveice). Viņi tos tirgoja savā vārdā un savā labā, nodrošinot šo izstrādājumu reklamēšanu tīmekļa vietnē vācu un franču valodā.
- 9 *M. Brogsitter* apgalvo, ka ar šīm pēdējām minētajām darbībām atbildētāji esot pārkāpuši līgumsaistības. Saskaņā ar viņa teikto *K. Fräβdorf* un *Fabrication de Montres Normandes* esot uzņēmušies darboties vienīgi viņa labā un tāpēc atbildētāji nevarot savā vārdā un savā labā ne izstrādāt, ne izmantot pulksteņu mehānismus neatkarīgi no tā, vai tie ir vai nav identiski tiem, kuri ir līguma priekšmets.
- 10 *M. Brogsitter* lūdz pārtraukt strīdīgās darbības, kā arī, attiecībā uz Vācijas tiesību normām pamatojoties uz Likumu par negodīgas konkurences novēršanu (*Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb*) un Civillkodeksa (*Bürgerliches Gesetzbuch*) 823. panta 2. punktu, piešķirt zaudējumu atlīdzību sakarā ar šo līgumslēdzēju pušu atbildību par deliktu, norādot, ka atbildētāji ar savām darbībām esot izpauduši komercnoslēpumu, dezorganizējuši viņa uzņēmumu, kā arī veikuši krāpšanu un ļaunprātīgi izmantojuši uzticēšanos.
- 11 Atbildētāji lūdz prasību noraidīt. Tie ir arī cēlušī pretprasību, kurā tie ir norādījuši, ka strīdā aplūkotajiem pulksteņu mehānismiem konstrukcija katrā ziņā esot citāda nekā līguma priekšmetā minētajiem pulksteņu mehānismiem un ka uz tiem neattiecoties ekskluzivitātes tiesības. Atbildētāji arī ceļ iebildi par kompetences neesamību, kas ir pamatota ar to, ka saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punktu vienīgi Francijas tiesai esot jurisdikcija, lai izskatītu visas *M. Brogsitter* formulētās prasības, jo gan strīdā aplūkotā līguma priekšmeta izpildes vieta, gan darbības, par kuru apgalvots, ka tā esot radījusi t.s. kaitējumu, rašanās vieta esot Francijā.
- 12 Tiesvedības laikā ir uzsākts *Fabrication de Montres Normandes* maksātnespējas process. Francijā ieceltais maksātnespējas procesa administrators ir pilnvarojis atbildētāju pilnvarotos pārstāvjus turpināt tiesvedību.
- 13 No iesniedzējtiesas lēmuma arī izriet, ka *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Federālās zemes augstākā tiesa Diseldorfā) 2011. gada 5. oktobra spriedumā jau ir spriedusi apelācijas instancē par *Landgericht Krefeld* pirmo spriedumu, kurā šī pēdējā tiesa ir atzinusi, ka tai neesot jurisdikcijas. *Oberlandesgericht Düsseldorf* skatījumā pirmās instances tiesas starptautiskā jurisdikcija attiecībā uz tajā izskatāmo strīdu izrietot no Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punkta attiecībā vienīgi uz *M. Brogsitter* formulēto delikta rakstura prasību par civiltiesisko atbildību izskatīšanu. Savukārt citas prasības esot par "lietām, kas attiecas uz līgumiem" šīs regulas 5. panta 1. punkta izpratnē, un tās esot jāceļ Francijas tiesā.
- 14 Tomēr *Landgericht Krefeld* vēlas zināt, vai, ņemot vērā šīs lietas apstākļus, it īpaši starp lietas dalībniekiem noslēgtā līguma esamību, tās izskatīšanā esošās prasības par atbildību nebūtu jāuzskata arī par tādām, kas "attiecas uz līgumiem" Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta izpratnē, un drīzāk nav Francijas tiesas kompetencē.

- 15 Šajā kontekstā *Landgericht Krefeld* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai Regulas [Nr. 44/2001] 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka prasības pieteikuma iesniedzējs, kurš apgalvo, ka tam esot nodarīts kaitējums tādas citā dalībvalstī reģistrēta līgumpartnera rīcības rezultātā, kas saskaņā ar Vācijas tiesībām uzskatāma par neatļautu darbību un vērtējama kā pret konkurenci vērsta darbība, pret šo līgumpartneri izvirza ar līgumu saistītus prasījumus arī tad, ja tie viņa prasībā ir pamatoti ar deliktu tiesībām?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 16 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas zināt, vai valsts tiesībās tādas delikta rakstura prasības par civiltiesisko atbildību, kādas ir pamatlietā, ņemot vērā līgumu, kas saista pamatlietas puses, tomēr ir jāuzskata par ietilpstošām “lietās, kas attiecas uz līgumiem” Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē.
- 17 Vispirms *M. Brogsitter* izvirzītā iebilde par nepieņemamību, saskaņā ar kuru šim jautājumam neesot nozīmes, ir jānoraida kā nepamatota, jo iesniedzējtiesai, ņemot vērā Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta b) apakšpunktu, kurš attiecas uz preču pārdošanu, vai šīs regulas 5. panta 3. punktu, katrā ziņā ir teritoriāla jurisdikcija. Šāda argumentācija ir vienīgi par interpretāciju, kura ir jāsniedz par pamatlietā aplūkotojumiem Savienības tiesību aktu noteikumiem, un tādējādi tā nav pamats uzdotā prejudiciālā jautājuma nepieņemamībai.
- 18 Turpinājumā ir jāatgādina, ka no pastāvīgās judikatūras izriet, ka jēdzieni “lietas, kas attiecas uz līgumiem” un “lietas, kas attiecas uz neatļautu darbību vai kvazideliktu” Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 3. punkta izpratnē, ir jāinterpretē autonomi saistībā ar šīs regulas sistēmu un mērķiem, lai nodrošinātu tās vienvērtīgu piemērošanu visās dalībvalstīs (skat. it īpaši 2013. gada 18. jūlija spriedumu lietā C-147/12 *ÖFAB*, 27. punkts). Tāpēc tie nevar tikt saprasti kā tādi, kuros ir atsauce uz valsts tiesā izvērtējamo tiesisko attiecību kvalifikāciju piemērojamajās valsts tiesībās.
- 19 Turklāt, ciktāl dalībvalstu savstarpējās attiecībās ar Regulu Nr. 44/2001 ir aizstāta 1968. gada 27. septembra Konvencija par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.), kurā grozījumi ir izdarīti ar vēlākām konvencijām par jaunu dalībvalstu pievienošanu šai konvencijai (turpmāk tekstā – “Briseles konvencija”), Tiesas sniegtā Briseles konvencijas noteikumu interpretācija ir piemērojama arī šīs regulas noteikumiem tad, kad šie tiesību aktu noteikumi var tikt uzskatīti par līdzvērtīgiem (iepriekš minētais spriedums lietā *ÖFAB*, 28. punkts). Tā tas ir arī attiecībā uz šīs regulas 5. panta 1. punkta a) apakšpunktu un 3. punktu salīdzinājumā ar attiecīgi Briseles konvencijas 5. panta 1. un 3. punktu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *ÖFAB*, 29. punkts).
- 20 Šajā ziņā no pastāvīgās judikatūras izriet, ka Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punkta izpratnē jēdziens “lietas, kas attiecas uz neatļautu darbību vai kvazideliktu” ietver visas prasības, ar kurām tiek lūgts konstatēt atbildētāja atbildību un kuras nav “lietas, kas attiecas uz līgumiem” šīs regulas 5. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē (šajā ziņā skat. it īpaši 1988. gada 27. septembra spriedumu lietā 189/87 *Kalfelis*, *Recueil*, 5565. lpp., 17. punkts).
- 21 Tāpēc, lai noteiktu iesniedzējtiesā celto prasību par civiltiesisko atbildību raksturu, vispirms ir jāpārbauda, vai neatkarīgi no to klasifikācijas valsts tiesībās tām ir līgumisks raksturs (šajā ziņā skat. 2002. gada 1. oktobra spriedumu lietā C-167/00 *Henkel*, *Recueil*, I-8111. lpp., 37. punkts).
- 22 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka pamatlietas puses saista līgums.

- 23 Tomēr vienīgi apstākļi, ka viena no līgumslēdzējām pusēm pret otru pusi ceļ prasību par civiltiesisko atbildību, nav pietiekams [pamats], lai tiktu uzskatīts, ka šī prasība ietilpst “lietās, kas attiecas uz līgumiem Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē.
- 24 Tā tas ir vienīgi tad, ja pārmestā rīcība var tikt uzskatīta par tādu līgumsaistību neizpildi, kuras var tikt noteiktas, ņemot vērā līguma priekšmetu.
- 25 Tāds *a priori* būs gadījums, ja līguma, kas saista atbildētāju ar prasītāju, interpretācija izrādītos būtiska, lai noteiktu otrā minētā pirmajam minētajam pārmestās rīcības tiesisko vai prettiesisko raksturu.
- 26 Tādējādi iesniedzējtiesai ir jānosaka, vai prasītāja pamatlietā celto prasību mērķis ir atlīdzināt kaitējumu, kura cēlonis var tikt pamatoti uzskatīts par līgumā, kurš saista pamatlietas puses, paredzēto tiesību un pienākumu pārkāpumu, kas tā ņemšanu vērā padarītu obligātu, lai atrisinātu prasību.
- 27 Ja tā tas ir, šīs prasības ir par “lietām, kas attiecas uz līgumiem” Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē. Pretējā gadījumā ir jāuzskata, ka tās ir par “lietām, kas attiecas uz neatļautu darbību vai kvazideliktu” Regulas Nr. 44/2001 5. panta 3. punkta izpratnē.
- 28 Turklāt ir jānorāda, ka pirmajā gadījumā jurisdikcija līgumtiesību jomā būtu jānosaka saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta b) apakšpunktā definētajiem sasaistes faktoriem, ja pamatlietā aplūkots līgums ir preču iegāde vai pakalpojumu sniegšana šā noteikuma izpratnē. Kā paredzēts Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta c) apakšpunktā, faktiski vienīgi gadījumā, kad līgums neietilpst nevienā no šīm divām kategorijām, jurisdikcija ir jānosaka saskaņā ar Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzēto sasaistes kritēriju (šajā ziņā skat. 2009. gada 23. aprīļa spriedumu lietā C-533/07 *Falco Privatstiftung* un *Rabitsch*, Krājums, I-3327. lpp., 40. punkts, kā arī 2013. gada 19. decembra spriedumu lietā C-9/12 *Corman-Collins*, 42. punkts).
- 29 Līdz ar to uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka tādas prasības par civiltiesisko atbildību kā pamatlietā, kurām valsts tiesībās ir delikta raksturs, tomēr ir jāuzskata par ietilpstošām “lietās, kas attiecas uz līgumiem” Regulas Nr. 44/2001 5. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, ja pārmestā rīcība var tikt uzskatīta par tādu līgumsaistību neizpildi, kuras var tikt noteiktas, ņemot vērā līguma priekšmetu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 30 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (septītā palāta) nospiež:

Tādas prasības par civiltiesisko atbildību kā pamatlietā, kurām valsts tiesībās ir delikta raksturs, tomēr ir jāuzskata par ietilpstošām “lietās, kas attiecas uz līgumiem” Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās 5. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, ja pārmestā rīcība var tikt uzskatīta par tādu līgumsaistību neizpildi, kuras var tikt noteiktas, ņemot vērā līguma priekšmetu.

[Paraksti]